

(4) De kracht van de Geest

1. Inleiding: altijd

Het werk dat God begonnen is te doen in de harten van gelovigen, zet zich voort tot de dag van Christus komst¹. Dit werk doet God door Zijn Geest in ons. Tot nu toe hebben we mogen leren:

- dat we altijd bij God mogen horen vanaf het moment dat we Christus in ons leven hebben ontvangen als Heer (verzegeld met de Geest)
- dat we altijd in de nabijheid van God mogen zijn (Toegang door de Geest)
- dat we ons altijd, samen met alle gelovigen in Christus, thuis mogen voelen bij God (woonplaats van God in de Geest).

Doordat wij Zijn Geest hebben ontvangen, bezitten we ook de kracht van God om met Hem te wandelen. Dit heeft zijn uitwerking op alle terreinen van ons leven; in kerk, werk en gezin... In deze studie gaan we ontdekken wat deze kracht van de Geest is en wat het uitwerkt.

2. Een hart vol kracht

De kerntekst van deze studie is **Efeziërs 3:16**. We lezen **Efeziërs 3:14-21**:

14 Om die reden buig ik mijn knieën voor de Vader, **15** naar wie alle geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, **16** opdat Hij u geve, naar de rijkdom zijner heerlijkheid, met **kracht gesterkt te worden door zijn Geest** in de inwendige mens, **17** opdat Christus door het geloof in uw harten woning make. Geworteld en gegrond in de liefde, **18** zult gij dan samen met alle heiligen, in staat zijn te vatten, hoe groot de breedte en lengte en hoogte en diepte is, **19** en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods.

20 Hem nu, die blijkens de kracht, welke in ons werkt, bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen, **21** Hem zij de heerlijkheid in de gemeente en in Christus Jezus tot in alle geslachten, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen.

We spreken niet over de heilige Geest als kracht. In de eerste studie is aangetoond dat de heilige Geest een persoon is. Van deze persoon gaat kracht uit. Dit is de kracht van God!

We spreken over de kracht van de Geest. Het is de kracht die van God uitgaat en in ons werkt omdat God door Zijn Geest in ons aan het werk is.

In deze studie leg ik niet het accent op de gaven van de Geest die krachtig werken in en door de gelovigen. Voor sommige gelovigen wordt de kracht van de Geest pas ervaren wanneer ze in tongen spreken, openbaringen ontvangen en op zieken de handen leggen tot genezing. Hoewel er in de Bijbel zeker van deze krachtige uitwerkingen van de Geest in de gelovigen wordt gesproken, wil ik vermijden dat juist deze zaken de aandacht vragen. Vanuit de tekst in de Efezebrief, die wij in deze studie behandelen, ligt het accent sterk op het krachtige werk van de heilige Geest in de harten van de gelovigen. We gaan nadenken wat de heilige Geest doet in dat wat niet direct hoor- of zichtbaar is aan de buitenkant van de gelovige; het werk dat in het innerlijk van de gelovige door Gods Geest wordt verricht in de kracht van God.

---

¹ Fil.1:6

3. Een krachtig werk

Voordat we naar de uitleg gaan van **Efeziërs 3:16**, kijken we naar vier woorden die allen vertaald kunnen worden met kracht. In **Efeziërs 1:19** komen we ze tegen in één tekst.

19 en hoe overweldigend groot zijn **kracht** is aan ons, die geloven, naar de **werking** van de **sterkte** zijner **macht**

Waar de vertaling het onderscheid tussen de woorden in vier verschillende woorden heeft weergegeven (kracht, werking, sterkte en macht) zijn het vier woorden die alle vier spreken over Gods kracht. Wanneer we deze vier woorden allen zouden vertalen met kracht, zou de vertaling als volgt zijn:

19 en hoe overweldigend groot zijn **kracht** is aan ons, die geloven, naar de **kracht** van de **kracht** zijner **kracht**

De vier woorden die in het Grieks worden gebruikt zijn:

1. *dunamis* = vermogen tot handelen, potentiële kracht (verg. dynamo). Meestal vertaald met kracht, maar ook met macht.
2. *energeia* = actieve energie, kracht aan het werk. Meestal vertaald met werk of werking.
3. *kratos* = Het krachtig zijn. Sterk zijn. Meestal vertaald met kracht, maar ook sterkte.
4. *ischus* = De eigen kracht. Kracht als bezit. Meestal vertaald met macht, maar ook kracht en sterkte

Deze woorden zijn op zich een studie waard. In deze studie richten we ons op het woord 'dunamis' (lett. dunamei) en 'kratos' (lett. krataioomai) omdat in onze kerntekst deze woorden worden verbonden met de Geest. De gelovigen worden met kracht gesterkt door Zijn Geest...

In de betekenis van de vier woorden ligt een overlapping. Alle vier de woorden beschrijven in relatie tot God iets van Zijn kracht. Wanneer we dit illustreren met een bulldozer dan zien we dat een bulldozer het vermogen, de capaciteit de potentie en kracht heeft om grote hoeveelheden zand te verplaatsen, kanalen te graven, dijken te verhogen, wegen schoon te vegen en gebouwen te slopen (*dunamis*). Als we naar het voertuig kijken weten we dat het een sterk voertuig is (*ischus*). Als zijn motoren gaan draaien en het voertuig zet zich in beweging dan zien we dat er kracht van uit gaat door de motoren (*kratos*). Als vervolgens op zijn weg een boom wordt ontworteld en opzij geschoven zien we de kracht van het voertuig daadwerkelijk in actie. Er gebeurt wat. De kracht wordt aangewend om krachtig te handelen (*energeia*).

Calvijn gebruikt voor drie van de vier woorden het beeld van een boom. *Ischus* is dan de wortel, *kratos* de boom en *energeos* de vruchten. *Dunamis* is dan het algemene woord voor kracht dat door de andere woorden wordt ondersteund.

In **Efeziërs 1:19** laten deze vier woorden zien hoe groot en overweldigend Gods kracht is aan/in ons die geloven. Deze kracht wordt verbonden aan de opstanding van Christus. Deze kracht is opstandingskracht. Door deze kracht wordt het nieuwe leven dat God ons heeft gegeven in Christus openbaar.

Paulus bidt in dit eerste gebed² in zijn Efezebrief dat we als gelovigen door de wijsheid van Gods Geest in onze geest met geestelijke ogen mogen gaan zien welk vermogen Hij in ons heeft gelegd naar Zijn machtig werk dat Hij in ons verricht door Zijn eigen kracht.

De kerntekst in deze studie bevat twee woorden voor kracht:

1. *dunamei* = met kracht (van *dunamis*)
2. *krataioomnai* = gesterkt worden (van *kratos*)

Wanneer we kijken naar het tweede woord, vertaald met 'gesterkt worden' (NBG) dan vinden we dit woord vier keer in het NT. Twee keer wordt het toegepast op de Here Jezus die sterk werd en groeide in wijsheid en genade. Op weg naar Zijn volwassenheid ging er steeds meer kracht van Hem uit³.

De andere twee keer dat het woord voorkomt zien we in de brieven van Paulus. In **1 Korintiërs 16:13** spoort Paulus de gelovigen aan om waakzaam te blijven, te staan in het geloof, manlijk te zijn en sterk! En hier in **Efeziërs 3:16** bidt Paulus dat de gelovigen gesterkt mogen worden met het vermogen om Gods liefde te begrijpen in samenhang met het geheimenis van het lichaam van Christus, waarin twee totaal verschillende achtergronden (Jood en heiden) met elkaar moeten leren omgaan als eenheid.

Maar waarmee wordt de gelovige gesterkt? Met *dunamei* (kracht), het vermogen om krachtig te gaan handelen. Zo komen we bij het tweede woord kracht in **Efeziërs 3:16**; *dunamei*. Paulus gebruikt dit woord in een verband waarin hij duidelijk laat zien dat wij die kracht niet in onszelf vinden, maar in God die kracht geeft en ons door Zijn Geest met die kracht sterkt. Het is Gods kracht die het mogelijk maakt dat wij als gelovigen als nieuwe schepping kunnen leven met elkaar, in liefde en verbondenheid, in eenheid.

We kunnen zeggen dat deze kracht een heerlijke kracht is. Deze kracht is namelijk naar de 'rijkdom van Zijn heerlijkheid'. De mate van kracht is de heerlijkheid van God! In beginsel bezitten alle gelovigen in Christus deze kracht, omdat ze met de heilige Geest verzegeld zijn, toegang hebben tot de Vader in deze Geest en door geloof mogen zijn in de heerlijke nabijheid van God, als kinderen die zich thuisvoelen bij de Vader in de hemel.

Toch bidt Paulus dat de gelovigen gesterkt mogen worden met de kracht waarover zij mogen beschikken. Wanneer wij deze kracht niet gebruiken zijn wij als oom Dagobert die wel een pakhuis heeft vol geld, maar het niet gebruikt voor anderen. Wij zijn dan als een worstelaar, die zelfs na jaren training nooit een wedstrijd durft te worstelen. Of, om met dit beeld weer terug te komen, als een bulldozer die stil staat en nooit wordt gebruikt.

Paulus gebruikt het woord '*dunamis*' vijf keer in de Efezebrief⁴. Wij kunnen dus beschikken over Gods kracht. Dat kunnen ongelovigen niet. We kunnen onder de indruk raken van krachtdadige mensen. Zelf ben ik altijd wat gevoelig voor mensen met een uitgesproken, krachtige persoonlijkheid. Mensen die weten wat ze willen en

² Efeziërs 1:15-23

³ Lukas 1:80 en 2:40

⁴ Efeziërs 1:19,21; 3:7,16,20.

ook gaan voor de dingen die zij zich voornemen. Mensen die hun doel bereiken. Mensen met duidelijke leiderskwaliteiten. Wanneer je wat onzeker van aard ben en geneigd ben eerder naar je gevoel te handelen, dan maken deze krachtige mensen je nog onzekerder. Maar hoe krachtig mensen ook kunnen zijn, wanneer ze geen persoonlijke relatie hebben met God, zijn ze krachteloos in die dingen die God in de mens wil zien. Zij kunnen misschien bereiken wat zij willen, maar ze bereiken niet wat God wil. Zij leven naar hun eigen oude natuur en kunnen daarmee God niet behagen.

Ook wij kunnen proberen sterker te worden door onszelf sterk te disciplineren stille tijd te houden, alle bijbelstudieavonden te bezoeken, geen enkele dienst over te slaan en bijv. mee te werken aan alle evangelisatieactiviteiten. Maar als we dit doen vanuit de kracht die wij uit onszelf putten, dan behagen we God daar niet mee. Ik heb tijden in mijn leven meegemaakt dat ik de Heer diende, maar tegelijk geen weerstand kon bieden aan verleidingen en mij behoorlijk gebonden voelde door mijn eigen begeerten. Tal van geestelijke trucjes heb ik toegepast om sterker te worden. Al die trucjes werden verbonden met meer... meer dit, meer dat... En ik zong vanuit een oprecht verlangen 'meer liefde, meer kracht, laat mij zijn zoals U'.⁵ Het was alsof ik nooit genoeg had om een krachtige gelovige te zijn. Maar gaandeweg heb ik in mijn relatie met God mogen ontdekken dat Zijn genade genoeg is en dat Zijn kracht juist in mijn zwakte zichtbaar mag worden⁶. De sleutel tot dit ontdekken was en is geloof.

In **Romeinen 8:8** staat: *zij, die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen*. In dit vers staat een werkwoord dat van *dunamis* komt; *dunamai*. In de NBG vertaling wordt dit woord vertaald met 'kunnen'. Letterlijk staat er in dit vers: '*zij, die in het vlees zijn* (= de natuurlijke mens, zij die Gods Geest niet hebben ontvangen) *hebben niet het vermogen, de kracht - dunamai- om God te behagen*'. Wanneer we een geestelijk mens zijn - dat is wanneer we de Geest wel hebben ontvangen - dan hebben we dus wel het vermogen en de kracht om God te eren in de dingen die Hij fijn vindt. Zo wordt een 'Ik kan het niet' een 'U kunt het wel':

*U vraagt mij in Uw Woord als U te wandelen.
Maar Heer, als ik U in uw volmaaktheid zie,
dan ervaar ik schuld in zondig handelen.
Want lieve Heer, ik kan het niet, ik kan het niet!*

*U vraagt mij in Uw Woord zo rein als U te wezen.
Maar Heer, door mijn zonden doe ik U vaak verdriet.
Dan kan ik in Uw Woord alleen het oordeel lezen.
Want lieve Heer, ik kan het niet, ik kan het niet!*

*U vraagt mij zoals U te zijn op deze aarde.
Maar Heer, Uw leven als het allermooiste lied
zal ik toch nooit kunnen leven naar Uw waarde.
Echt lieve Heer, ik kan het niet, ik kan het niet!*

---

⁵ Opwekking nr.

⁶ 2 Korintiërs 12:9,10

*Maar in de hoop die ligt in heel Gods wezen
antwoordde Hij: vergeet toch mijn beloften niet.
Het is waar wat jij in Mijn Woord hebt gelezen.
En inderdaad; jij kunt het niet, jij kunt het niet.*

*Maar daarom gaf Ik ook aan jou Mijn leven.
Mijn genade is het oordeel voorbij gesnel.
Alles wat je nodig hebt, heb Ik je toch gegeven?
Vertrouw Mij maar: Ik kan het wel, Ik kan het wel!*

*Want nu jij jouw plaats in Mij hebt ingenomen
en dit groeiend vertrouwen in Mij hebt gesteld
zal Ik je blijvend Mijn genade betonen
Opdat jij zult zeggen: U kunt het wel, U kunt het wel!*

Naast de natuurlijke mens en de geestelijke mens, spreekt Paulus nog over 'vleselijke mensen'⁷. Dat zijn zij die wel over de kracht van God beschikken, omdat zij de heilige Geest hebben ontvangen, maar die kracht niet gebruiken en daar zich helemaal niet druk over maken. Zij staan ten diepste onverschillig t.o.v. het werk van Gods Geest. Wanneer ze zo staan t.o.v. Gods werk lijken ze op natuurlijke mensen.

Wanneer we het verlangen hebben om God te eren in alles wat Hij fijn vindt, dan zal dat alleen mogelijk zijn door geloof in wat God zegt in Zijn Woord. Want zonder geloof is het onmogelijk God welgevallig te zijn⁸. Dit geloof in Gods Woord wordt gewekt door de Geest. Wanneer we onze verlangen bij God uitspreken in gebed, zal de Geest de kracht waarover wij beschikken, gebruiken om ons te sterken in dat geloof. Hij geeft het verlangen om Hem te eren en Hij geeft de mogelijkheden. Dit bedoelt Paulus met de uitspraak dat God het willen en het werken (*energea*) in ons uitwerkt⁹. Paulus ervaaarde de werking van deze kracht in Zijn verkondiging van genade en geheimenis¹⁰. De uitwerking gaat zelfs boven ons bidden en besef uit¹¹. Waar wordt deze kracht nu het diepste ervaren? Paulus antwoord: in de innerlijke mens.

4. Een krachtig mens

De innerlijke mens is een andere uitdrukking voor de 'inwendige mens' (NBG). De kracht in de innerlijke mens staat tegenover fysieke kracht en menselijke energie. Het is een innerlijke kracht tegenover de uiterlijke kracht. Het woord dat met 'inwendig' vertaald is, komt tien keer voor in het Nieuwe Testament, waarvan drie keer toegepast op een persoon. Om goed te verstaan wat de inwendige mens precies is lezen we deze drie teksten:

1. Romeinen 7:22

22 want naar **de inwendige mens** verlustig ik mij in de wet Gods

⁷ 1 Korintiërs 3:1-3

⁸ Hebreëen 11:6

⁹ Filippenzen 2:13.

¹⁰ Efeziërs 3:6.

¹¹ Efeziërs 3:20

2. 2 Korintiërs 4:16

16 Daarom verliezen wij de moed niet, maar al vervalt ook onze uiterlijke mens, nochtans wordt **de innerlijke** van dag tot dag vernieuwd

3. Efeziërs 3:16

16 opdat Hij u geve, naar de rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht gesterkt te worden door zijn Geest in **de inwendige mens**

In **Romeinen 7** refereert Paulus aan de wet van God dat aanwezig is de inwendige mens. In **:23** noemt hij deze mens 'mijn verstand'. Mijn verstand zegt Paulus eigenlijk, dat aan de buitenkant niet zichtbaar is, zegt dat de wet goed is en omdat de wet goed is en van God komt kan ik mij daarin verheugen. Maar mijn verstand zal op een nieuwe manier moeten denken¹²; het moet vernieuwd worden door genade. Want door alleen met mijn verstand te beamen dat de wet goed is betekent dit nog niet dat ik in staat ben God te eren door deze wet te houden. Ik ben krachteloos, tenzij mijn innerlijk wordt verlost van de binding aan het vlees en de oude manier van denken waarin ik alles in eigen kracht moest doen...

In **2 Korintiërs 4** staat de inwendige mens – hier door de NBG vertaald met innerlijke mens – tegenover de uiterlijke mens. De innerlijke mens wordt van dag tot dag vernieuwd omdat de innerlijke mens op een nieuwe manier leert denken; namelijk vanuit de genade die ons geschonken is. Deze nieuwe manier van denken is mogelijk omdat we door Gods Geest gesterkt wordt met kracht in de innerlijke mens. De uiterlijke mens vervalt. De uiterlijke mens is ons lichaam waarin we wonen. Dit lichaam wordt naarmate we ouder worden steeds zwakker. We kunnen wel genezingscampagnes organiseren om dit verval tegen te gaan, maar dit ontmaskert op ontvulde wijze het verlangen van kinderen Gods die eerder naar herstel van de buitenkant zoeken, dan naar verdieping en vernieuwing van de binnenkant.

De inwendige mens waar Paulus over spreekt in **Efeziërs 3:16** correspondeert met het hart in de volgende tekst (**:17**). Het is niet de nieuwe mens van **Efeziërs 2:15** of de Here Jezus in ons, maar het meest persoonlijke deel van ons leven; ons hart. We mogen ook stellen, onze ziel, wanneer we in de ziel onze verlangens, onze gedachten en onze gevoelens zien. Deze inwendige mens is de werkplaats van Gods Geest. In **Romeinen 7** en **2 Korintiërs 4** wordt de mens als hulpeloos omschreven zonder de kracht van God. Daarom moeten we ook gesterkt worden met kracht door Gods Geest. Dit is Paulus gebed met het doel dat daardoor Christus in ons hart zal wonen door geloof.

5. Een krachtig geloof

Wat betekent dit wonen nu? Deze vraag is belangrijk, want we hebben in de vorige studie aangetoond dat God door Zijn Geest al in ons woont. Wij zijn zelfs met deze Geest verzegeld. Hoe kan Paulus nu bidden dat we met Gods kracht versterkt mogen worden door Zijn Geest in ons hart *opdat Christus door het geloof in ons hart woning make?!*

---

¹² Romeinen 12:1,2

Paulus gebruikt het woord 'woning make' (katoikeo) in zijn brieven driemaal¹³: Het woord betekent: blijvende bewoning. Waar in de Colossenzenbrief God in al Zijn volheid blijvend woont in Christus is het hier in **Efeziërs 3:17** Christus die blijvend woont in de gelovigen. Wat Paulus bidt in **Ef.3:16,17** kan ook vertaald worden als: Dat de Geest je mag versterken in je innerlijk, zo, wanneer je bent versterkt, Christus daadwerkelijk mag wonen in je hart.

Dit versterken van ons hart heeft tot gevolg dat ons hart volledig beschikbaar is voor Christus die daarin wil wonen en werken. En dit wonen slaat niet op het binnenkomen van Christus in ons leven toen we gingen geloven en wedergeboren werden¹⁴, maar op de diepe invloed die Christus nu kan uitoefenen in zijn liefde in onze gewoonten en ons gedrag. We geven ons hart aan Hem als een thuis voor Hem. Ons hart is ons binnenste en is synoniem aan de inwendige mens van **:16**. In dit hart kan Christus wonen opdat we met geestelijke ogen zullen zien waartoe we als kinderen Gods geroepen zijn¹⁵. Met dit hart kunnen we de Heer van harte aanbidden¹⁶. Dit is het verschil met ongelovigen; door hun onwetendheid is hun hart verhard en kiezen ze om vervulling te vinden in dit leven¹⁷!

Het is een persoonlijk bewonen van ons hart door Christus en staat tegenover het collectieve wonen van de gelovigen in Gods huis en het als gemeente een huis zijn voor God. Zo wordt Christus diep geworteld en gegrond in ons hart. Hij zal ons veranderen van binnenuit door de kracht die Hij ons geeft om ons hart te versterken. Zijn Geest zal ons binden aan Zijn liefde en Zijn liefde bindt ons als gelovigen samen in één Lichaam. Dit gaat boven kennis uit en reikt tot de volheid van Gods wezen!

Samenvattend is de kracht van Gods Geest in **Efeziërs 3:16** het vermogen, de potentiële kracht, de capaciteit die God in ons legt om onze innerlijke mens op Hem af te stemmen en daarin versterkt te worden opdat Hij in alle delen van ons leven diep geworteld en gegrond mag worden. De uitwerking van die kracht is gerelateerd aan wat we kunnen en willen geloven. Zo wordt ons geloof een krachtig geloof dat vernieuwing najaagt van de binnenkant en tegelijk in alle rust mag ontdekken hoe God met onze binnenkant aan het werk gaat.

Als voorbeeld wil ik graag noemen het moment dat ik zo in beslag werd genomen door ik-gerichtheid en onrust voor een bijbelstudieavond waarin ik moest voorgaan dat ik de Heer vroeg of Hij mijn geest tot rust wilde brengen opdat ik mij op Hem kon richten. Want ik wist dat ik zonder Hem niets kon doen. Een paar minuten na dit gebed las ik een bijbeltekst in een artikel die direct mijn hart binnenkwam. Deze tekst is: Die u roept is getrouw; Hij zal het ook doen¹⁸. Ik vroeg mij af of ik dit kon geloven. Ik wilde dit geloven. En ik ervaarde Gods stem hierin. Hij bracht mijn onrustige gedachten helemaal tot rust. Ik wist dat ik Hem kon vertrouwen op Zijn Woord. Ik werd versterkt in mijn hart en ik kon gaan handelen in geloof dat Hij het zou doen. Door bewust te zijn van mijn zwakheid en mijn ik-gerichtheid liet God mij zien dat ik kon vertrouwen op Zijn kracht. Zijn genade was mij genoeg. Na dit moment kon ik heerlijk slapen en heb de hele dag in de voorbereiding van de Bijbelstudieavond geen innerlijke onrust meer gehad.

¹³ Efeziërs 3:17; Colossenzen 1:19 en 2:4

¹⁴ Romeinen 8:10, 2 Korintiërs 13:3,5; Galaten 2:20; Col.1:27)

¹⁵ Efeziërs 1:18

¹⁶ Efeziërs 5:19

¹⁷ Efeziërs 4:18

¹⁸ 1 Thessalonicenzen 5:24.

6. Gedicht: genade in zwakheid

*Nu kan ik geloven Heer
dat U zelfs in al mijn falen
tot Uw doel komt en Uw eer
ook in mij nog kunt behalen.*

*Nu kan ik vertrouwen Heer
dat U zelfs in al mijn pogen
Uw weg gaat en mij weer
leidt tot het U verhogen.*

*Nu mag ik beleven Heer
dat U diep in mij wilt wonen
en Uw genade keer op keer
in mijn zwakheid zal betonen.*